

1) שמות פרק לח פסוק כא

אלה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עֲלֵי־פִי מֹשֶׁה עֲבַדְתָּ הָלְוִים בְּיַד אֵיתָמָר בְּרֵאתָרֹן הַכֹּהֵן:

2) רש"י שמות פרק לח פסוק כא

המשכן משכן, שני פעמים רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל:

3) ספר גור אריה על שמות פרק לח פסוק כא

אלה פקודי המשכן משכן שנתמשכן שני פעמים כו'. ואם תאמר, ומאי ענינו לכאן לכתוב זה כאן, ולמה לא כתב זה בכל הפרשה שקדמה, אמנם דבר זה הוא מופלא בחכמה, וזה ידוע ממה שנשתברו הלוחות מפני שניתנו בפומבי ושלט בהם עין הרע (תנחומא תשא, לא), ומפני שכאן כתיב "אלה פקודי המשכן" שנמנו כל המשכן, ומפני כך שלט בהם עין הרע, שכל דבר שבמנין עין הרע שולט בו (רש"י לעיל ל, יב), ומפני שהיה מנין לכל דבר שבמשכן, שלט עין הרע בזה. וכן בית המקדש, כל דבר שהיה במקדש היה בו מנין כאשר נכתב בפירוש, וכל מקום שיש מנין עין הרע שולט בו:

4) כלי יקר שמות פרק לח פסוק כא

ולדעת המדרש האומר משכן משכן לפי שנתמשכן ב פעמים בעון ישראל ע"כ אמר זה מיד אחר שהוזכר מעשה המשכן לפי שנאמר (איכה ד יא) "כלה ה' את חמתו... ויצת אש בציון" ארז"ל (איכה רבה ד יד) כלה חמתו בעצים ואבנים הזכירו דווקא עצים ואבנים להורות שדווקא המשכן עצמו שהיה מעצים ואבנים נתמשכן אבל אין בגדי כהונה בכלל ע"כ הזכיר אלה פקודי המשכן מיד אחר המשכן.

5) וירמוז שמחל להם הקב"ה עון העגל כי בנוהג שבעולם מי שנתחייב לחבירו ונותן לו משכון בחובו שוב אינו תובע חובו מגופו כי אם מן המשכון ובעון העגל נתחייבו ישראל כליה בגופם והקב"ה ברחמיו ית' הבטיחם לקבל מהם משכון בחובו כי עון העגל אע"פ שנמחל להם מכל מקום לא נמחל כי אם על תנאי אם לא יחזרו לסורם בעשיית העגל וכאשר חזרו לסורם בעגלים שעשה ירבעם בן נבט נפקד עליהם גם עון העגל הראשון וז"ש וביום פקדי ופקדתי עליהם את חטאתם ר"ל ביום שיעשו איזו עגל אחר ויהיה זה סבה לפקוד ולזכור מעשה העגל הראשון אז ופקדתי עליהם את חטאתם לפקוד עליהם עון כל העגלים כאחד... ואם כן דומה כאילו נעשה המשכן ערב בעדם שלא יחזרו לסורם ואם יעברו אז אקה מהם המשכן כי אין נכון שיהיה המשכן המכפר ביניהם כל עוד שטומאתם במ וחזרין לסורם וא"כ כל זמן שהמשכן קיים יש עדות לישראל שעון העגל שרי ומחול לכך נאמר משכן העדות:

6) רמב"ן שמות פרק לח פסוק כא

אמר המשכן העדות, בעבור כי ריעות שש משזר הם שיקראו משכן במצוה ובמעשה אבל משכן העדות, כולל הבית בכללו שהוא המשכן הנעשה ללוחות העדות

7) רש"י שמות פרק לח פסוק כא

משכן העדת, עדות לישראל שויתר להם הקדוש ב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם:

8) שמות רבה פרשה נג

מהו העדות א"ר שמעון ב"ר ישמעאל עדות הוא לכל באי עולם שיש סליחה לישראל.

9) משכיל לדוד על רש"י שם

דאילו מנתינת לוחות אחרונות אין זה עדות גמורה וברורה על הסליחה דהוה אפשר למיסק אדעתיהו דאדרבא הוה לדונם טפי שאם לא היה חוזר ונותן להם הלוחות מכיון שנשברו בטל צווי לא תעשה לך פסל ונמצא שאינם חייבים. ומה שכתב רש"י לשון "ויתור" לפי שלא היתה מחילה לגמרי אלא ויתור לפי שעה שלא לכלותם אבל אמר "וביום פקדי ופקדתי עליהם את חטאתם".

10) מהר"ל, גור אריה שמות עמוד רכא

שויתר להם הקב"ה וכו'. אבל נתינת הלוחות לישראל אינו עדות, מפני כי התורה היא עול לישראל, וכפה עליהם הר כגיגית עד שהוצרכו לקבל (רש"י לעיל יט, יז), אבל השכינה בישראל הוא עדות, שאין אחד דר אצל שונאו כי אם אצל האוהב, ודוחה השונא ממנו, ולכך ראייה שויתר להם עון. ועוד, כי כאשר ישראל עשו את העגל, היו כמו אשה שמזנה תחת בעלה, דבקו באלהי נכר, ואמרו (סוטה כח). כי האשה המזנה אסורה עוד לבעלה, ואין היכר שנתרצה להם אלא כאשר היה שכינתו ביניהם, ואם כן נראה כי לא נטמאו, רק ערב רב הם שעשו וגרמו לישראל לחטוא, ולפיכך כאשר חזר הקב"ה אל ישראל, והשכינה עמהן, אם כן נתרצה להם, בעבור שלא היה החטא מן ישראל רק מן ערב רב, כמו שפירש רש"י בפרשת תשא (לעיל לב, ז):

11 דברי דוד על רש"י שם

ואין כאן קושיא כלל, דשם "עדות" מורה על בירור הדבר שיהיה מוכח לעין כל אפילו שאין סומכין על השמיעה לחוד, וזהו על ידי המשכן שהכל ראו שהשכינה שורה שם כי שכן הענן שם, אבל נתינת לוחות אינו מורה על בירור הדבר לעיני האומות.

12 רש"י על שמות פרק לח פסוק כא

(כא) אלה פקודי - בפ' זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן לכסף ולזהב ולנחשת ונמנו כל כליו לכל עבודתו:

13 שמות פרק לח

כד פלגה הנהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי | זהב התנופה תשע ועשרים כפר ושבע מאות ושלושים שקל בשקל הקדש:

כה וקסף פקודי העדה מאת כפר ואלף ושבע מאות ותמשה ושבעים שקל בשקל הקדש:

כו ויהי מאת כפר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הכפר כפר לאדן:

כז ואת האלף ושבע המאות ותמשה ושבעים עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם וחשק אתם:

כט ונחשת התנופה ושבעים כפר ואלפים וארבע מאות שקל: ל ויעש בה את אדני פתח אהל מועד ואת מזבח הנחשת ואת מכבר הנחשת אשר לו ואת פלגלי המזבח:

לא ואת אדני החצר סביב ואת אדני שער החצר ואת פלגית יתדות החצר סביב:

14 רמב"ן שמות פרק לח פסוק כא

ולא סיפר בפרשה מה נעשה בזהב, כי הזהב ממנו ביד איתמר ציפוי הקרשים והבריחים וממנו ביד אלעזר הארון והכפורת והמנורה והשלחן ומזבח הזהב, והנה בעבור שלא ידע ציפוי כל כלי כמה זהב יש בו לא סיפר שנתנו משה להם במנין ובמשקול.

15 אברבנאל שמות פרק לח

והנה אמר "כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש", להגיד, שהיה זהב התנופה שהרימו בני ישראל תרומה לה' תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלושים שקל בשקל הקדש, ושכל אותו זהב נכנס במלאכה שעשו בכלים שזכרו בפרשת "ויקהל" . . . ובא אם כן חשבון זהב המשכון מדויק.

16 אבן עזרא שמות פרק לח פסוק כד

כל הזהב, אמר הגאון למה הזכיר מה עשו בכסף ולא הזכיר מה עשו בזהב התנופה, והוא השיב הנה הזכיר כי המנורה היתה ככר זהב גם ככה הכפורת וזהב הארון ומזבח הקטורת

ואין זה נכון כי המנורה כולה היתה זהב ולא כן הארון רק צפוי זהב הוא מבית ומחוץ, וכן מזבח הקטורת והשלחן והבדים והקרשים והבריחים מצופים זהב הם כולם והכפורת היתה זהב כלה וכפי מה שקבלנו מאבותינו ככר אחד היתה כי ארכה רב ורחבה רב

ולפי דעתי שהזכיר מה עשו בכסף שהוא כסף הכפורים והנה הזכיר כי על כסף החיוב היה עומד המשכן שהוא הכולל לכל הכלים וזה לזכרון לבני ישראל, ומי יוכל לשער כמה זהב צפוי כל כלי המשכן:

17 ספורנו שמות פרק לח פסוק כד

כל הזהב, העיד על קצבת הזהב והכסף והנחשת שנכנסה במלאכת המשכן שהיה דבר מועט מאד בערך אל העושר שהיה בבית ראשון כמבואר בספר מלכים ויותר ממנו העושר שהיה בבנין הורדוס, ועם כל זה יותר התמיד מראה כבוד ה' במשכן של משה ממה שהתמיד במקדש ראשון, ולא נראה כלל במקדש שני, ובה הורה שלא קצבת העושר וגודל הבנין יהיו סבה להשרות השכינה בישראל, אבל רוצה ה' את יריאו ומעשיהם לשכנו בתוכם: